საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო

	[illegible]. [illegible]. [illegible]? [illegible] 100 „[illegible]“ [illegible]? [illegible] „[illegible] [illegible]-[illegible]-[illegible] [illegible]“ ([illegible]), [illegible] [illegible]-[illegible].	
63.	**„[illegible]“ ([illegible].134)** [illegible] "[illegible]	[illegible]-[illegible].

	[illegible]-[illegible]-[illegible] [illegible] (*[illegible]*), [illegible] [illegible]-[illegible]. [illegible], [illegible].	
64.	**„[illegible].“ ([illegible].134)** [illegible]? [illegible]?	[illegible]. [illegible] 150, [illegible]: „[illegible] „[illegible] [illegible]-[illegible]“ [illegible];“
65.	**„[illegible], [illegible] - [illegible].“ ([illegible].135)** [illegible].	[illegible] „[illegible]“ [illegible], [illegible] „[illegible] 41. [illegible]“-[illegible] [illegible] **[illegible]) [illegible];** [illegible] 53-[illegible]: 5. [illegible]: [illegible]) [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] ([illegible], [illegible], [illegible]);

		[illegible]) [illegible]) [illegible]) [illegible]) [illegible]) [illegible]: https://matsne.gov.ge/ka/document/view/33448?publication=27
66.	„[illegible].“ (**[illegible].135**)	[illegible] 41-[illegible] [illegible]: [illegible]) [illegible];

	[illegible] [illegible]-[illegible] ([illegible] [illegible]-[illegible] "[illegible]"-[illegible] [illegible])?	[illegible]: [illegible].
67.	“4.2.4.3 [illegible]. “ ([illegible].136) [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].	[illegible]. [illegible]-[illegible] [illegible].
68.	„[illegible] „[illegible]“ (50 [illegible]) [illegible] „[illegible]“ (54 [illegible]) [illegible] „[illegible]“ (GE0000046) [illegible].“ ([illegible].140) [illegible]. [illegible].	[illegible]. [illegible], „[illegible]“ [illegible] „[illegible]“ [illegible].
69.	[illegible], [illegible], [illegible] [illegible]-[illegible] [illegible].“ ([illegible].142) "[illegible]" [illegible], "[illegible]" [illegible]	სგშ რეკომენდაციული ხასიათის დოკუმენტია სადაც განსაზღვრულია რეკომენდაციები. კანონმა უნდა განსაზღვროს აუცილებლობა და არა სამინისტრომ.

	[illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible]-[illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].	
70.	**„[illegible].“** **([illegible].143)** *[illegible]?*	[illegible], [illegible].
71.	**„[illegible].“** **([illegible].143)** *[illegible]? [illegible]? [illegible], [illegible]? [illegible]-[illegible]?*	[illegible] (%) [illegible].
72.	**„[illegible]. 38. RE-3 [illegible], [illegible] 1 [illegible] 2 [illegible].“** **([illegible]145)** *[illegible] 2008 [illegible]? [illegible].*	2008 [illegible], [illegible]. [illegible] ([illegible]) [illegible]. [illegible] ([illegible]). [illegible]-[illegible].
73.	**„[illegible].“** **([illegible].145)** *„[illegible]“ [illegible]?*	[illegible], [illegible].

74.	**„[illegible] GIS [illegible].“** **([illegible].145)** *[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?*	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
75.	**„4.2.5.3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].“** **([illegible].147)** *[illegible]? [illegible] [illegible]/[illegible] [illegible]?*	[illegible], [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible], [illegible] [illegible]-[illegible]. [illegible], [illegible]-[illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible].
76.	**„([illegible].42)“** **([illegible].154)** *[illegible] [illegible]. 41 [illegible].*	[illegible] [illegible], [illegible].
77.	**„[illegible]. 41. [illegible] [illegible].“** **([illegible].155)** *[illegible]. 40 [illegible], [illegible] 41 [illegible] [illegible].*	[illegible] [illegible], [illegible].
78.	**„[illegible] [illegible].“** **([illegible].155)** *[illegible] ([illegible] [illegible], [illegible],*	[illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible]

	[illegible]	[illegible]
79.	„[illegible]“ ([illegible].165) [illegible]	[illegible]

80.	**„[illegible] (SESA) – [illegible], 2023[illegible].“** **([illegible].165)** [illegible]: [illegible], [illegible] *2005-2007* [illegible], [illegible]. *Georgia’s Power Sector: Strategic Environmental Assessment, Final Report, December 2007 - South East Europe Consultants,* [illegible], [illegible] *(*[illegible]. *https://web.archive.org/web/20110408223026/http://bankwatch.org/documents/risky_deal_risky_business.pdf).*	[illegible]. [illegible]. [illegible]. [illegible] 2005-2007 [illegible], [illegible] [illegible]“: Risky deal, risky business Khudoni hydropower plant, Georgia გაურკვეველია რა კავშირშია მოცემული დოკუმენტი ზემოხსენებულ კვლევასთან ან თვითონ სგშ-ს ანგარიშთან დაკავშირებულ შენიშვნებთან.
81.	**„4.2.10 [illegible].“** **([illegible].166)** [illegible]*?*	[illegible]. [illegible], [illegible]- [illegible].
82.	**„460 [illegible], [illegible].“ ([illegible].166)** [illegible], [illegible]*:* [illegible], [illegible], [illegible].	[illegible], [illegible]. [illegible].

	[illegible] 2010 [illegible]-[illegible] ([illegible] "[illegible]") [illegible]. [illegible]. [illegible].	
83.	**„[illegible] EE-24 „** **([illegible].174)** [illegible]? [illegible].	[illegible], [illegible]-[illegible].
84.	**„[illegible], [illegible] (EE-21)“** **([illegible].174)** [illegible] *lock-in* [illegible]? [illegible] 28-[illegible] [illegible].	[illegible]. [illegible], [illegible].
85.	**„[illegible], [illegible]., [illegible], DeNOx-[illegible] [illegible]**	[illegible], [illegible].

	[illegible] NOx-[illegible] SO2-[illegible];“ ([illegible].175) [illegible]? [illegible].	
86.	„[illegible], [illegible], [illegible]. [illegible].“ ([illegible].181) [illegible].	[illegible]. [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible]
87.	“4.4.11 [illegible]-[illegible]” ([illegible].227) [illegible], [illegible], [illegible]? [illegible], [illegible], [illegible]	[illegible], [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible] ([illegible]) [illegible], [illegible]. [illegible]-[illegible]. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]-[illegible]. [illegible]. [illegible]

	[illegible]?	[illegible] „[illegible]“. [illegible] ([illegible]) [illegible]. [illegible]-[illegible], [illegible]. [illegible] 300-[illegible] [illegible]. [illegible] (World Bank Environmental and Social Framework) [illegible] [illegible]-8 [illegible] (ESS 8) [illegible]. [illegible]-[illegible], [illegible] 300-[illegible] [illegible]-[illegible], 500-[illegible] - [illegible], [illegible] 1000 [illegible] - [illegible] (UNESCO World Heritage List) [illegible].
88.	“[illegible], [illegible],	2023 [illegible] 17 [illegible] №415, [illegible] „[illegible] „[illegible] 4“, „[illegible] 5“ [illegible] „[illegible] 7“ [illegible]

	[illegible] 7-[illegible] ([illegible]) [illegible] 8-[illegible] ([illegible]).” (**[illegible].237**) [illegible]?	[illegible] (NA) [illegible]“ [illegible]. [illegible]: https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5943934?publication=0 [illegible]-8 [illegible].
89.	**“4.6 3.4.4** [illegible] [illegible]-[illegible] [illegible].” (**[illegible].238**) [illegible]?	[illegible], [illegible]. [illegible], [illegible].
90.	**“4.8 [illegible]” ([illegible].238)** [illegible], [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible], [illegible]?	[illegible], [illegible].

91.	**“[illegible] 13-[illegible] [illegible]. “ ([illegible].239)** [illegible], [illegible].	[illegible], [illegible].
92.	**“[illegible] (NECP) [illegible]. [illegible] 237 [illegible], 430 [illegible], 547 [illegible], 750 [illegible] 500 [illegible] 2030 [illegible]. “ ([illegible].244)** [illegible] *NECP-[illegible]*. *[illegible] 760 [illegible]?*	[illegible] 430 [illegible]. [illegible]. [illegible], [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible] ES-5: [illegible]. [illegible] 600 [illegible] 760.
93.	**“[illegible], [illegible], [illegible]-[illegible], [illegible]. [illegible], [illegible]**	[illegible]-[illegible], [illegible] ([illegible]) NECP-[illegible]. [illegible].

	[illegible]." (.245) *1* [illegible].	
94.	[illegible] „[illegible]" [illegible] „[illegible]". [illegible]-[illegible]. [illegible]-[illegible].	[illegible] „[illegible]" [illegible] 3. [illegible] [illegible]) [illegible] – [illegible] [illegible]/[illegible]; [illegible]) [illegible] – [illegible]/[illegible]; [illegible].
95.	**2023 [illegible] 13 [illegible] - [illegible]. [illegible]: „7.1 [illegible].8-[illegible]**	[illegible].

	[illegible]	
96.	[illegible] **2030** [illegible] **27,4%** [illegible]	2022 [illegible] 18,83%. [illegible] 27,4% [illegible]
97.		[illegible]

საქართველოს
ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების
სამინისტრო

	[illegible] „[illegible]“ [illegible].	[illegible].
98.	სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული მოთხოვნათა ცხრილში, გაცემული იყო რეკომენდაცია რომ „უფრო მეტი აქცენტი უნდა გაკეთდეს განახლებადი ენერგიის გამოყენებასა და არსებული ჰესების რეაბილიტაციაზე. მაგალითად ქ. ზუგდიდის ახლოს მდებარეობს ცაიშის თერმული წყლის საბადო. რომლის გონივრული გამოყენებასა და ჩართვას რეგიონის მდგრად განვითარებასა და ეკონომიკაში ინტეგრირებას დადებითი გავლენა ექნებოდა რეგიონის ეკონომიკური განვითარების ხელდასა და სიღარიბის დაძლევაში. ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდებარეობს თერმული წყლების საბადოები. ყველაზე მძლავრი, დეტალურად ძიებული და საექსპლუატაციოდ მომზადებული არის ზუგდიდ-ცაიშის თერმული წყლის საბადო. დღეისათვის საბადოს საექსპლუატაციო მარაგები შეფასებულია 14 300მ3 ოდენობით დღე-ღამეში, 800-1000 C ტემპერატურით რომელიც იღვრება ხევში. სათანადო ინფრასტრუქტურის მოწყობით შესაძლებელია ყველა საჯარო დაწესებულების გათბობა ზამთრის ცივ პერიოდში და გასათბობად საჭირო ენერგორესურსის დაზოგვა.“ სგშ-ში არარის გათვალისწინებული ეს რეკომენდაცია.	[illegible]-[illegible], [illegible]. [illegible], [illegible].

99.	**2023** წლის **13** იანვარს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგისტრანტებმა მიმართეს, სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს უფროსს, ქალბატონ თამარ ფაცხელაურს, განცხადებით და წარუდგინეს საქართველოს სახელმწიფო ენერგეტიკული პოლიტიკისა და მისი დანართის - ენერგეტიკისა და კლიმატის ეროვნული ინტეგრირებული გეგმის სკოპინგის განცხადებასთან დაკავშირებული შენიშვნები და რეკომენდაციები. ერთ-ერთი რეკომენდაცია იყო: „სკოპინგის განცხადების საფუძვლიანად განხილვისთვის და ადეკვატური შენიშვნების და რეკომენდაციების მოწოდებისთვის გამოყოფილი დროის არასაკმარისი პერიოდი. სკოპინგის განცხადება და თანდართული დოკუმენტები („საქართველოს ენერგეტიკისა და კლიმატის ეროვნული ინტეგრირებული გეგმა“, „საქართველოს სახელმწიფოს ენერგეტიკული პოლიტიკა (პროექტი)“) ჯამში **658** გვერდია, შესაბამისად მათი ასეთ მოკლე დროში წაკითხვა და გაანალიზება ფაქტობრივად შეუძლებელია. დოკუმენტების მნიშვნელობიდან გამომდინარე, ვფიქრობთ უკეთესი იქნება თუ მათზე შენიშვნების და მოსაზრებების მიღების ვადა გახანგრძლივდება. ამასთანავე უნდა ითქვას ისიც, რომ სკოპინგის ანგარიშის შესახებ მოსაზრებების და შენიშვნების მიღების ვადა, შესაძლოა უკეთესი იყოს, თუ ყოველი დოკუმენტისთვის ერთი და იგივე არ იქნება (გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი (ვერსია **2020.01.18**)-ის მიხედვით **15** დღე) და ვადის განსაზღვრა მოხდება გარკვეული კრიტერიუმების მიხედვით მაგალითად დოკუმენტების გვერდების რაოდენობის, დოკუმენტების მნიშვნელობისა და საზოგადოების	[illegible]

	ინტერესების მიხედვით უმჯობესი იქნება, თუ გარემოსდაცვითი შეფასების კონტექსტშიც მოხდება კონკრეტული ცვლილების შეტანა. აღნიშნული რეკომენდაცია გათვალისწინებული არ არის და აღსანიშნავია ისიც, რომ დოკუმენტი, რომელსაც ახლა მიმოვიხილავთ შეადგენს **1010** გვერდს. მიზანშეწონილად მიგვაჩნია აღვნიშნოთ რომ დოკუმენტის მნიშვნელობისა და მასზე საზოგადოებრივი ინტერესის მიხედვით მოხდეს სათანადო ცვლილება კანონმდებლობაში, როგორც სკოპინგის, ასევე სგშ-ს ეტაპზე განსახილველი დოკუმენტაციის ვადებთან დაკავშირებით	
100.	[illegible]-[illegible] [illegible], [illegible], [illegible]-[illegible].	[illegible]. [illegible].
101.	ცხრილი 2-ის საქართველოს სახელმწიფო ენერგეტიკული პოლიტიკის ენერგეტიკული უსაფრთხოების მიმართულება: აღნიშნული ნაწილი მიზნად ისახავს ენერგიის იმპორტზე დამოკიდებულების შემცირებას, რაც, ცალსახად მნიშვნელოვანია ქვეყნის ენერგოდამოუკიდებლობისთვის. თუმცა, ნაცვლად განახლებადი რესურსების წილის გაზრდისა, რაც ემისიების შემცირებისთვის კრიტიკულად	[illegible]. [illegible], [illegible]. [illegible]. [illegible] . [illegible], [illegible].

	მნიშვნელოვანია, დოკუმენტი განიხილავს ბუნებრივი აირის ადგილობრივი რესურსების ათვისებას, ქვანახშირის სექტორში შიდა ენერგეტიკული რესურსების გამოყენებას და დამატებით ენერგიის ორივე ზემოაღნიშნულსა და ნავთობის სექტორში რესურსების რაციონალურ ათვისებას. დოკუმენტში მოცემულ ცხრილ 1-ში აღნიშნულია, რომ “ჩვეული პრაქტიკის მეშვეობით საქართველო ვერ შეასრულებს პარიზის შეთანხმების საფუძველზე ნაკისრ ვალდებულებას”. მეტიც, ცხრილში აღნიშნულია ისიც, რომ “საქართველოს მიერ ვალდებულებათა შესრულებისთვის აუცილებელია დამატებითი პრიორიტეტული და ინოვაციური ქმედებები ენერგეტიკის სფეროში”. წიაღისეული საწვავის რესურსების ათვისება კი აბსოლუტურად შეუსაბამოა ზემოაღნიშნულ მიზანთან და მკვეთრად შეუშლის ხელს მის აღსრულებას. მეტიც, ეს მიმართულება ეწინააღმდეგება ევროკავშირის პრიორიტეტს დეკარბონიზაციის შესახებ	
102.	**[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] 20.10.2023-[illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18.12.2023-[illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], 2 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].**	[illegible] [illegible] [illegible] „[illegible] [illegible] [illegible]“ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible]: • **მუხლი 27. სგშ-ის ანგარიშის განხილვა და რეკომენდაციების გაცემა** 4. დამგეგმავი ორგანო ამ მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად განსაზღვრულ ვადაში ატარებს სგშ-ის ანგარიშის საჯარო განხილვას სააგენტოსა და საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მონაწილეობით <u>საზოგადოებას უფლება აქვს, განცხადების ამ მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი წესით განთავსებიდან 40 დღის ვადაში, ამ კოდექსის 34-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი წესით სააგენტოსა და საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და</u>

		<u>სოციალური დაცვის სამინისტროს წარმომადგენლის მოსაზრებები და შენიშვნები სგშ-ის ანგარიშსა და სტრატეგიული დოკუმენტის პროექტთან დაკავშირებით</u> სააგენტო და საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო იხილავენ საზოგადოების მიერ წარმოდგენილ მოსაზრებებსა და შენიშვნებს და შესაბამისი საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში ითვალისწინებენ მათ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. [illegible].[illegible]: https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3691981?publication=12
103.	**[illegible] [illegible] - „[illegible] [illegible] [illegible] - [illegible]“ [illegible], „[illegible] [illegible], [illegible]. [illegible]: [illegible], [illegible] (business as usual) [illegible], [illegible] - [illegible] 21 [illegible], [illegible] - [illegible], [illegible]“. [illegible], NECP-[illegible] [illegible] TIMES (The Integrated MARKALEFOM System) [illegible], [illegible]: [illegible]**	

	[illegible] (business as usual) [illegible]. [illegible] NECP-[illegible] [illegible], [illegible]. [illegible] NECP-[illegible] [illegible], [illegible].	
104.	[illegible] - [illegible] (NECP) [illegible] 237 [illegible], 430 [illegible], 547 [illegible], 750 [illegible] 500 [illegible] 2030 [illegible]. [illegible]. [illegible], 2024-2025 [illegible] 200 [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] 2030 [illegible], [illegible] 430 [illegible] 2030 [illegible]. [illegible]	[illegible], [illegible]. [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible]. [illegible] 430 [illegible]-[illegible]. [illegible], [illegible].

	[illegible]. [illegible], [illegible] NECP-[illegible] [illegible]. [illegible], [illegible].	
105.	**[illegible] NECP-[illegible], [illegible] [illegible]-[illegible] ([illegible] 1.5) [illegible], [illegible] [illegible] ([illegible] 27,4% 2030 [illegible]). [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] NECP-[illegible]. [illegible], [illegible] [illegible]-[illegible], [illegible], [illegible], [illegible]**	[illegible], [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible] 2030 [illegible], [illegible]: 547 [illegible], 750 [illegible] 667 [illegible]. [illegible]. [illegible], [illegible] 500 [illegible]. [illegible], [illegible].

	[illegible] NECP [illegible] 500 [illegible] „Stranded“ [illegible]	

	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].	